

**ИИВ Академиясида биринчи тиббий тайёргарлик фанини ташкил
қилиш зарурати**

Рохимова Ширин Олланазаровна

Ички ишлар вазирлиги Академияси Аниқ фанлар кафедраси доценти

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20968743>

Аннотация Мазкур мақола ички ишлар органлари ходимларининг касбий фаолиятида биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш кўникмаларининг ўрни ва аҳамиятини таҳлил қилади. Ички ишлар вазирлиги Академияси таълим жараёнига "Биринчи тиббий тайёргарлик" фанини алоҳида ўқув модули сифатида киритишнинг норматив-ҳуқуқий ва амалий зарурати асослаб берилган.

Калит сўзлар: ички ишлар органлари, биринчи тиббий ёрдам, таълим, касбий кўникмалар, хавфсизлик, экстремал вазиятлар.

Ички ишлар органлари ходимлари ўз хизмат вазифаларини бажариш жараёнида кўпинча фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғи хавф остида бўлган экстремал вазиятларга дуч келишади. Йўл-транспорт ҳодисалари, жамоат тартибини сақлашдаги тўқнашувлар ёки бошқа ғавқулдда ҳолатларда шифокор етиб келгунга қадар ходим томонидан кўрсатилган малакали биринчи ёрдам жабрланувчининг ҳаётини сақлаб қолишда ҳал қилувчи омил ҳисобланади.

Амалдаги таълим дастурларида махсус ва тиббий тайёргарлик масалалари қисман ўргатилса-да, тизимли ва амалий кўникмаларни шакллантиришга қаратилган алоҳида ўқув фанининг мавжуд эмаслиги бир қатор қийинчиликларни келтириб чиқармоқда. Статистик маълумотлар шуни кўрсатадики, кўплаб ҳолатларда жабрланувчиларнинг ўлими ёки ногиронлиги

айнан вақтида кўрсатилмаган ёки нотўғри кўрсатилган биринчи ёрдам оқибатида юз беради.

ИИВ Академиясида "Биринчи тиббий тайёргарлик" фанини ташкил этиш қуйидагиларни таъминлайди:

1. Алгоритмлаштирилган ҳаракатлар: Ходимлар турли жароҳатлар (қон кетишлар, синишлар, нафас тўхташи, куйишлар) вақтида аниқ ҳаракатлар кетма-кетлигини ўзлаштиради.
2. Психологик барқарорлик: Экстремал вазиятларда стрессни бошқариш ва тезкор қарор қабул қилиш кўникмаларини шакллантириш.
3. Халқаро стандартлар: Жаҳон амалиётида полиция ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларининг тиббий тайёргарлиги уларнинг хизмат мажбуриятларининг ажралмас қисми ҳисобланади.
4. Моддий-техник база: Фан доирасида тренажерлар, манекенлар ва замонавий тиббий тўпламлардан (аптечка) фойдаланиш кўникмалари амалий машғулотларда мустаҳкамланади.

Фанни жорий этишда қуйидаги йўналишларга урғу бериш мақсадга мувофиқ:

- Назарий блок: Инсон анатомиясининг асослари ва тиббий ёрдамнинг ҳуқуқий чегаралари.
- Амалий блок: Турли хил жароҳат турларида биринчи ёрдам кўрсатиш техникалари (турникет қўйиш, сунъий нафас бериш, ташиш усуллари).
- Симуляция блоги: Турли хил вазиятли ўйинлар орқали ходимларнинг кўникмаларини реал ҳолатларга яқинлаштириш.

ИИВ Академиясида "Биринчи тиббий тайёргарлик" фанини жорий этиш — бу шунчаки ўқув режани кенгайтириш эмас, балки ички ишлар органлари ходимларининг касбий компетенциясини ошириш ва энг муҳими, инсон

хаётини асрашга қаратилган стратегик қадамдир. Бу ўзгариш ходимларнинг фақатгина ҳуқуқни муҳофаза қилиш эмас, балки инсонпарварлик вазифаларини бажаришга ҳам тайёрлигини кўрсатади.

REFERENCES:

1. Ўзбекистон Республикасининг "Ички ишлар органлари тўғрисида"ги Қонуни.
2. Фавқулодда вазиятларда биринчи ёрдам кўрсатиш бўйича халқаро тавсиялар.
3. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларини касбий тайёрлаш бўйича илмий-методик қўлланмалар.

